

Kerkepaden

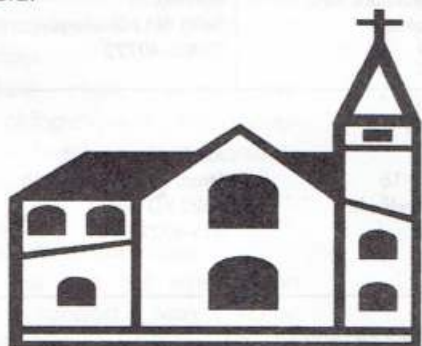
Het kerkepad is een van de voetpaden waar wandelaars zich sterk voor zouden moeten maken. Kerkepaden hebben natuurlijk allang hun oorspronkelijk functie verloren. Vroeger werden ze gebruikt door mensen uit de omliggende buurtschappen die op deze manier via een korte weg naar de kerk toe liepen. Tegenwoordig worden ze vrijwel uitsluitend recreatief gebruikt als fiets- en/of wandelpad.

Ere hersteld én bedreigd

Veel kerkepaden zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen, maar er zijn er ook, die in ere worden hersteld.

Het Gelders Documentatiecentrum is een onderdeel van de bibliotheek van Arnhem. Hier wordt alle heemkundige informatie over de provincie Gelderland verzameld en bewaard. Zoekend op het woord kerk(e)pad achterhaalde ik een flink aantal publikaties over dit onderwerp. In heemkundige tijdschriftartikelen wordt met behulp van oude kaarten en mondelinge informatie van ingezetenen een reconstructie gemaakt van de vroegere kerkepaden in de omgeving. Op meerdere plaatsen in Gelderland, bijvoorbeeld in Oeken, Zevenaar en recentelijk nog in Zieuwent zijn stichtingen in het leven geroepen om met behulp van overheidssubsidies of andere geldbronnen oude kerkepaden in ere te herstellen. Plaatselijke verenigingen klimmen echter ook in de pen en tekenen bij het gemeentebestuur bezwaar aan, wanneer een kerkepad aan de openbaarheid onttrokken dreigt te worden. Meestal wordt door de 'begeerders' als argument gebruikt het

dat zo'n pad niet of nauwelijks nog gebruikt wordt en/of vrijwel onbegaanbaar is geworden, doordat het bijna is dichtgegroeid.

Stapelhaarspad

Toen ik enkele weken geleden in Overijssel tussen Deventer en Raalte een wandelroute aan het uitzetten was, heb ik het probleem aan den lijve ondervonden. Het Stapelhaarspad is een oud kerkepad dat van Wesepe naar de katholieke kerk in Broekland loopt. Het pad bestaat uit een smal betontegelpad, een stukje asfaltweg, een strook gras langs een akker, een karrespoor, een smal voetpaadje langs een andere akker en tenslotte een gedeelte breder bospad.

Werkelijk een snoepje! Op een gegeven moment was ik in het veld de draad van het pad echter kwijtgeraakt en stond even later op het terrein van de Marsbelte, een kampeerbewijsterrein.

Een mevrouw, die de beheerder van het terrein bleek te zijn, kwam naar buiten en vroeg me of ik iets zocht. Toen ik vertelde dat ik het Stapelhaarspad wilde volgen en in een wandelroute wilde opnemen, werd ze dadelijk enthousiast. Blij dat er weer eens aandacht werd besteed aan het kerkepad, omdat naburige boeren de neiging hadden om het smalle pad langzamerhand bij hun akker te betrekken.

Terwijl wij buiten stonden te praten en te wijzen, zag zij boeren uit de buurt naar ons kijken en volgens haar was dat goed, want dan wisten ze dat wij er mee bezig waren. Zij had overigens ook al eerder signalen ontvangen van oudere mensen uit het dorp, die bezorgd waren over het voortbestaan van het kerkepad.

Ik was dan ook de weg kwijtgeraakt, omdat het pad langs de akker nauwelijks meer zichtbaar was in het veld. Toen ik terugliep bleken aan weerszijden van dit gedeelte van het pad nog wel de naambordjes te staan van het Stapelhaarspad. Op de topografische kaart is dit stukje echter ook al verdwenen.

Hoe kunnen wij als wandelaars voorkomen dat de nu nog resterende kerkepaden verdwijnen? Door ze te bewandelen! Het zou een aardig project kunnen zijn om met de regionale commissies belangenbehartiging van Te Voet een inventarisatie te maken van de kerkepaden. Vervolgens moeten deze paden opgenomen worden in een wandelroute-netwerk, zodat er meer bekendheid gegeven kan worden aan het bestaan van dit soort paden. Plaatselijke acties kunnen hier ondersteuning aan geven.

Rob Wolfs

Te Voet

Vereniging van wandelaars

Lopend Vuur

is een uitgave van:

Te Voet

Vereniging van wandelaars

Voor meer en betere wandelmogelijkheden

p/a Churchillweg 112
6706 AE Wageningen
08370 - 15734

Contributie f 25,00 per jaar
of - 10,00 zonder
blad

gironummer 372685
TE VOET
Amsterdam

Medewerkers

Frits van Ameijde
Pythia Dekker
Klaas Doorgeest
René van Eijk
Liesbeth van Weelden
Rob Wolfs

Redactie adres

Breukinklaan 81
6951 NG Dieren
08330 - 22214

Vormgeving

van Tetslaan 24
3707 VD Zeist
03404 - 20790

REDACTIONEEL

Het grote voordeel van een jong blad is dat het nog niet te kampen heeft met tradities. Daarom heeft het de redactie ook weinig hartzeer bezorgd om de vormgeving van het eerste nummer te laten voor wat het is. We hopen met dit experiment meer succes te hebben.

In het tweede nummer van Lopend Vuur beginnen bepaalde rubrieken al vaste vorm te krijgen: de bestuursmededelingen, het regio-nieuws en deze keer voor het eerst de aanstekers en een kritische consumentenrubriek.

Nu het beleid van de vereniging Te Voet in eerste instantie gericht zal worden op de belangenbehartiging van wandelaars, zal de redactie van Lopend Vuur naast het verenigingsnieuws aandacht besteden aan onderwerpen die hier direct mee te maken hebben.

Tot slot roepen wij de lezers van Lopend Vuur op om hun persoonlijke voetnoot als ingezonden brief aan de redactie te sturen.

REGIO EN COMMISSIE ADRESSEN

Land. Comm. Belangenbeh. Jan Hogenbirk Fideliolaan 61 1183 PH Amstelveen 020-6453935	Land. Comm. Publiciteit Vladimir Mars Westzaanstraat 37-hs 1013 ND Amsterdam 020-6841282	Land. Comm. Dienstverlening Wim de Jong Lange Wal 68 6826 NE Arnhem 085-621209
Overijssel Gé Westgeest Ganzenmarkt 22 7631 EN Ootmarsum 05419-93351	Gelderland Marleen Koning Laan van Presikhaaf 48-2 6826 CK Arnhem 085-615439	Utrecht Nico Hoogerbrug Barmsijs 37 3435 BM Nieuwegein 03402-40722
Noord-Holland Wouter Kleijn Ruyschstraat 94-III 1091 CG Amsterdam 020-6944147	Zuid-Holland Ger Vries Sperwerstraat 16 3334 AL Zwijndrecht 078-120183	Jan Rijnsburger Straat van Ormoes 119 2622 KD Delft 015-622231
Zeeland Pieter Porrey Nieuwe Haven 19-21 4331 JX Middelburg 01180-40942	Noord-Brabant en Limburg Henri Vossen Groensteeg 4 5261 LD Vught 04110-2174	

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Beleidsplan

De Algemene Ledenvergadering van 8 april j.l. heeft wat het bestuur betreft voldaan aan de verwachtingen.

Het beleidsplan dat het bestuur had opgesteld, werd in grote lijnen goedgekeurd. Dit betekent dat voor 1995/1996 de volgende activiteiten op het programma staan.

Landelijk

1. Starten van de regionale uitbouw van de vereniging en kader-vorming;
2. Opstelling van een voorlichtings- en publiciteitsplan;
3. Ontwikkeling van een stand ten behoeve van beurzen;
4. Ontwikkeling van een wandel-Infotheek (1996);
5. Overleg met Nivon en Nemo over samenwerkingsverband m.b.t. Steunpunt Red Onverharde Paden;
6. Presentatie van Te Voet bij alle relevante verantwoordelijke beleidsinstanties voor wandelen.

Regionaal

1. Per regio zullen minimaal één of twee speerpunten van belangenbehartiging gerealiseerd worden (acties voor openstelling, behoud van onverharde paden, aanleg voetpaden e.d.).
2. De regio's zullen gaan functioneren als meldpunt voor lokale knelpunten. Leden kunnen knelpunten aanmelden.
3. Per regio zullen alle beschreven wandelroutes geïnventariseerd worden ten behoeve van het wandelpadenarchief. Deze overzichten zijn te koop.
4. In iedere regio wordt een kennismakingsbijeenkomst gehouden t.b.v. leden, pers en andere belangstellenden.

Te Voet naar communicatie

Dat is de titel van het eind maart verschenen rapport van Karen Hofland, studente in Recreatie en Toerisme aan de Landbouw-universiteit te Wageningen. Daarin beschrijft zij de resultaten van een voorlichtingsonderzoek dat zij verrichtte ten behoeve van Te Voet gedurende een stageperiode van drie maanden.

Het onderzoek bestond uit :

1. telefonische interviews met 14 andere wandelorganisaties die gevraagd werden naar hun mening over Te Voet;
2. telefonische interviews met 42 willekeurig geselecteerde leden van Te Voet;
3. een analyse van de folder;
4. een aanzet tot een communicatieplan voor Te Voet.

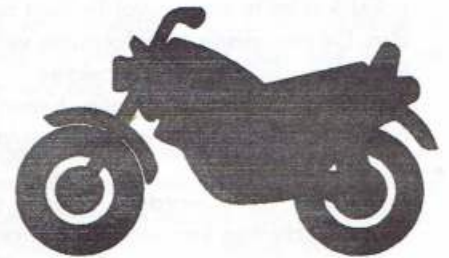
Enkele conclusies en aanbevelingen luiden als volgt:

- Te Voet is bij een aantal ondervraagde wandelorganisaties nog nauwelijks bekend.
- Aanbevolen wordt d.m.v. artikelen in bladen van deze organisaties te proberen meer naamsbekendheid te krijgen.
- Te Voet kan rekenen op interesse voor haar vereniging van leden van de ondervraagde organisaties, mits zij zichzelf presenteert als een belangenorganisatie voor de wandelaar.
- 39 % van de ondervraagde leden van Te Voet is lid geworden omdat men voor het behoud van wandelpaden is; 28 % omdat men van wandelen houdt; niemand heeft dienstverlening genoemd als motief om lid te worden.
- 62% van de ondervraagde leden is geïnteresseerd in zowel belangenbehartiging als dienstverlening; een kwart wil alleen belangenbehartiging.
- de gemiddelde waardering voor de folder is 6,5.
- om het accent op de belangenbehartiging te leggen dient de folder daarmee te beginnen, daarna kan de dienstverlening aan bod komen.
- Te Voet moet zich duidelijker profileren. Voor veel leden is het niet duidelijk waar de vereniging voor staat. Te Voet moet duidelijk aangeven welke prioriteiten zij heeft. Aanbevolen wordt het accent te leggen bij belangenbehartiging, omdat Te Voet zich dan duidelijk onderscheidt van de meeste andere wandelorganisaties (die meer op dienstverlening gericht zijn).

Vooraf wat dit laatste punt betreft sluit dit onderzoeksrapport naadloos aan bij het beleidsplan. Ook dat stelt belangenbehartiging als prioriteit nummer één. Het rapport van Karen Hofland ligt evenals het beleidsplan ter inzage bij uw regiocontactpersoon.

Motorcrossroute onverharde paden Noord-Brabant

Heeft u ook gelezen over het convenant dat is gesloten tussen motorrijders, de politie en het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE)? Zeshonderd kilometer onverharde wegen in Zuidoost-Brabant worden daarbij opengesteld als 'off the road route' voor motorcrossers. Te Voet heeft uiteraard fel geprotesteerd (zie ook regionieus Noord-Brabant). En ze staat niet alleen. Ook de Brabantse Milieufederatie, het Brabants Landschap, de Vereniging Natuurmonumenten Inspectie Zuid en vele anderen hebben geschrokken gereageerd.

Het Pieterpad bedreigd!

Met een krappe meerderheid besloot de Tweede Kamer enige maanden geleden om de A73 ten oosten van de Maas aan te leggen. Dat zal grote consequenties hebben voor het Pieterpad. De nieuw aan te leggen snelweg is een directe bedreiging voor de oudste en meest bekende LAW van Nederland. Limburg is daar maar een paar kilometer breed. Er zijn dus weinig uitwijkmogelijkheden. Te Voet stuurt samen met Nivon en SLAW een brief aan het Provinciaal Bestuur van Limburg en aan het Ministerie van Verkeer en Waterstaat om haar grote ongerustheid uit te spreken.

De landelijke commissies

Commissie Belangenbehartiging

Er wordt binnen de vereniging, dus ook op het gebied van de belangenbehartiging, regionaal gewerkt. Toch is het belangrijk dat de wijze van optreden, ondanks de noodzakelijke regionale verschillen, voor de doelgroep herkenbaar blijft. Daarom zal er een kader moeten worden geschapen, waarbinnen de belangenbehartiging gestalte moet krijgen. De opzet hiertoe zal door de Landelijke Commissie Belangenbehartiging worden gemaakt. Belangenbehartiging is een complexe materie en vaak een zaak van lange adem. In dit stadium gaat het om uitwerking van de volgende zaken:

- **Procedures.**
Communicatielijnen tussen het landelijk bestuur, de Landelijke Commissie Belangenbehartiging, de regionale contactpersonen en de leden moeten vorm krijgen.
- **Bevoegdheden.**
Bepaald moet worden wie binnen diverse situaties namens Te Voet zal mogen of moeten optreden en wie juridisch aansprakelijk is.
- **Activiteiten.**
Er moet een inventarisatie plaatsvinden van de binnen de vereniging aanwezige kennis en ervaring. Ook moeten er richtlijnen worden geformuleerd voor de activiteiten binnen de regio's. Voorts zal er een onderscheid moeten worden gemaakt tussen de doelstellingen voor de korte en de lange termijn. Het moet duidelijk worden waar samenwerking met verwante organisaties noodzakelijk is en in welk geval Te Voet zelfstandig gaat optreden. De commissie zal informatie verstrekken over mogelijkheden om subsidies te verwerven. Ten slotte moet de relatie tussen dienstverlening en belangenbehartiging nader ingevuld worden.
- **Communicatie.**
Bekeken zal worden hoe de kwaliteit van bezwaarschriften kan worden bewaakt en hoe contacten met de media zo goed mogelijk kunnen worden onderhouden.

Landelijke Commissie Dienstverlening

Ter ondersteuning van de regio's is de landelijke werkgroep Diensten opgericht. Hierin zitten Carl Denig, Wilma van der Linden, Wessel Zweers, Theo van Dijk en Wim de Jong. Deze werkgroep is bezig een aantal diensten te ontwikkelen waarvan de leden van te Voet gebruik kunnen maken. Dat hieraan behoefte is, blijkt o.a. uit het tijdens de ledenvergadering gepresenteerde onderzoek van Karen Hofland onder onze leden. Bijna 62 % is zowel geïnteresseerd in belangenbehartiging als in dienstverlening. Zoals ook te lezen valt in het beleidsplan van het bestuur, staat belangenbehartiging primair in de doelstelling van Te Voet. Dienstverlening is daarbij ondersteunend. De gedachte van onze groep is, dat goed geïnformeerde wandelaars, die ook nog eens samen met anderen lopen, eerder alert zullen reageren op hindernissen en knel'nten.

Diensten

De werkgroep wil proberen de regio's behulpzaam te zijn bij het snel kunnen bieden van de volgende diensten:

- **Wandelpadenarchief**
Boekjes met een overzicht van beschikbare beschrijvingen van wandelingen in de regio;
- **Wandelmaatje**
Veel mensen vinden het plezierig om samen met anderen te wandelen. Hoe kun je hierbij behulpzaam zijn als regio zonder nu direct als huwelijksbureau te gaan optreden.
- **Kennismakingswandeling**
Alle nieuwe leden krijgen een wandeling in de regio aangeboden waarbij er, naast het kennismaken met elkaar, informatie over te Voet wordt gegeven.

Draaiboeken

Op korte termijn zullen van deze drie diensten 'draaiboeken' beschikbaar komen voor de nieuwe regio's. Bij het samenstellen daarvan wordt dankbaar gebruik gemaakt van alle kennis die er binnen een aantal regio's reeds is. Verder zal er voor iedere regio een vaste contactpersoon in onze werkgroep aanspreekbaar zijn.

Dankzij het onderzoek van Karen Hofland hebben we een beter beeld van onze leden. Dit maakt het gemakkelijker een afgewogen dienstenpakket samen te stellen. Rekening zal worden gehouden met reeds beschikbare diensten van andere organisaties, zoals Wandelpool en Nemo.

Regio Noord

Kennismakingswandeling

Ook "het Noorden" is van start gegaan. Een aantal enthousiaste leden van Te Voet heeft de koppen bij elkaar gestoken en nodigt de leden van de drie noordelijke provinciën (Groningen, Friesland en Drente) uit elkaar te ontmoeten op 18 juni.

We verzamelen op het station van Veenwouden om 10.00 uur. In het restaurant achter het station maken we nader kennis met elkaar. Daarna lopen we een stuk van het Zevenwoudenpad (ca. 17 km). We nemen de bus terug. We raden u aan om mee te nemen: eten en drinken, een strippenkaart en goede kleding en schoeisel.

Het noorden is een nog redelijk onontdekt wandelparadijs met vaak onbekende paadjes. Willen we die behouden dan willen er toch mensen moeten wandelen! Maar dan moeten ze wèl weten dat die er zijn! De afdeling Noord wil graag de diverse wandelmogelijkheden in kaart en onder de aandacht van de mensen brengen. Hiertoe zal contact worden opgenomen met verschillende verenigingen en instanties om ons nader te oriënteren en om te kijken op welke gebieden samengewerkt kan worden.

Onze afdeling telt nog weinig leden. Daarom zullen we ons allereerst moeten richten op publiciteit, ledenwerving en dienstverlening voordat we de belangen van onze leden kunnen gaan behartigen.

Breng daarom Te Voet onder de aandacht van uw vrienden en kennissen en kom naar onze kennismakingswandeling!

Regio Overijssel

Overijssel komt in beweging. De organisatie begint vorm te krijgen. De commissies publiciteit, belangenbehartiging en dienstverlening werken elk een beleidsplan uit. Dit zal uiteindelijk in een regionaal actieplan uitmonden.

Op het gebied van belangenbehartiging komt er veel op ons af. In Holten, Denekamp, Diepenveen, Ossenzijl en Tubbergen dreigen afsluiting of verharding van zandwegen. Actie is dringend nodig, maar de commissie heeft dringend behoefte aan meer mensen. Kent u iemand die zich voor deze problematiek interesseert: maak hem of haar onmiddellijk lid. Ook de andere commissies zullen blij zijn met personele versterking.

De vraag naar wandelmaatjes bestaat ook in deze regio en vraagt om beantwoording. Een kennismakingswandeling voor leden, gevolgd door een bijeenkomst vond op 13 mei in Ootmarsum plaats. In het volgende nummer van Lopend Vuur leest u een nabeschuiving van deze dag.

Wandelpadenplan

Ondertussen zit de provinciale overheid ook niet stil en bracht een concept rapport "Op stap in Overijssel" uit. Een zeer opmerkelijk initiatief, waarmee deze provincie goed voor de dag komt in wandelend Nederland. Te Voet plaatste wat kanttekeningen en heeft verdere medewerking toegezegd. De definitieve nota zal leiden tot een provinciaal wandelpadenplan, waarbij wellicht Te Voet gevraagd zal worden in planning en uitvoering een forse bijdrage te leveren. Te Voet bent u! Het betekent dan ook wèl de realisatie van veel van wat ons voor ogen staat.

Bij deze ontwikkelingen blijft de ledenaanwas achter. Als ieder nu snel een nieuw lid werft, verdubbelt ons ledental in één klap. Met een bonus voor wie een lid voor de commissie belangenbehartiging werft, moet het lukken. Wat dacht u van een voetreis door Overijssel?

Regio Gelderland

In de regio Gelderland zijn inmiddels ongeveer 200 leden. De regionale werkgroepen - Belangenbehartiging, Dienstverlening en Publiciteit en, sinds kort, Automatisering - komen regelmatig bij elkaar om de doelstellingen van Te Voet te concretiseren in Gelderland. Marleen Koning speelt hier als regiocoördinator een belangrijke rol.

Belangenbehartiging

Er is een regionaal meldpunt waar alle hindernissen en knelpunten binnen de regio kunnen worden gemeld: Nico Vlasveld, tel. 085-810964, of schriftelijk: Kromwijkplaats 72, 6843 GS Arnhem.

Op basis van een voorbeeld van Joost Dijkerman wordt momenteel het gebied Midden-Gelderland bekeken op hindernissen en knelpunten bij ons bekende wandelingen. Ook wordt gezocht naar verbindingsmogelijkheden tussen

verschillende paden, zodat rondwandelingen ontstaan. Zo kunnen knelpunten reeds in een vroeg stadium worden gesignaleerd.

Dienstverlening

Inmiddels zijn er drie overzichten van wandelpaden in Gelderland beschikbaar. De kosten hiervan bedragen f 2,- per stuk incl. portokosten. Alle drie boekjes ontvangt u voor f 5,-. De boekjes zijn te bestellen door het bedrag te storten op gironummer 45.27.233 t.n.v. M.A. Koning inz. Te Voet Gelderland, Arnhem. Geef aan welke boekjes u wilt: Veluwe, Achterhoek of Gelders Rivierengebied.

De kennismakingswandelingen voor de Gelderse leden zullen nog voor de zomer plaatsvinden. Daartoe worden deze leden telefonisch benaderd. Naast leden van de werkgroep dienstverlening zal er een aantal gidsen aan deze activiteit deelnemen. Deze gidsen zijn ook bereid om wandelaars uit andere delen van Nederland te laten kennismaken met hun gebied. Er zijn gidsen beschikbaar in de regio Midden-Gelderland, Nijmegen en de Achterhoek. Zowel pittige dagwandelingen als genieten in een rustig tempo behoren tot de mogelijkheden.

Let wel: het gaat om vrijwilligers die niet concurrerend willen werken met andere organisaties maar die graag andere leden van Te Voet willen laten kennismaken met de schoonheid van 'hun' gebied. De enige tegenprestatie die wordt gevraagd, is dat eventuele kosten worden vergoed.

Meer info: Dick Westerbeek tel. 08380-17107 of Jan Altena, tel. 085-450038.

De beste manier om als actief lid bezig te zijn is natuurlijk al wandelend te proeven wat de leden wensen. Daarom zijn enkele tochten gemaakt met leden die op zoek waren naar een wandelmaatje. Het bleek soms wat lastig om het juiste wandeltempo te vinden. Iets waar je dus zeker op moet letten als je een groepswandeling organiseert.

Gesprekstof over wandelen en de hindernissen daarbij was er in ieder geval volop. En dat de sfeer plezierig was, mag blijken uit het feit dat uit deze ontmoeting informele wandelgroepjes zijn ontstaan.

Regio Utrecht

De leden van Te Voet in de regio Utrecht ontmoeten elkaar tijdens een wandeling in het weekend van 15 en 16 juli 1995, te Leersum. Uitgangspunt is café-restaurant 'Darhuizen', Rijksweg 315.

Op zaterdag 15 juli is een begeleide wandeling gepland van minimaal twee uur met een groep van maximaal 30 mensen. Vroegtijdig aanmelden bij N. Hoogerbrug; er wordt namelijk maar één begeleide wandeling gemaakt. Dezelfde wandeling kan natuurlijk ook zonder uitleg en begeleiding worden gemaakt. Voor belangstellende leden volgt er begin juli nog een extra mededeling omtrent het juiste adres, aanvangstijdstip en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Ik hoop alle leden op een van de twee dagen persoonlijk de hand te kunnen schudden.

Ik ben nog op zoek naar leden die op één of andere wijze (gidsen of begeleiden) aan de totstandkoming van deze dagen willen meewerken. Want we kunnen met een klein

aantal mensen natuurlijk niet alles op gang brengen en houden.

Tijdens de laatste regiobijeenkomst hebben we een aantal vergaderdata voor de rest van het jaar vastgelegd: 19 juni, 24 juli, 4 september, 9 oktober, 13 november en 18 december 1995.

De bijeenkomsten - bij de regiocoördinator - beginnen altijd om 20.00 uur en zijn om 22.00 uur afgelopen.

Regio Noord-Holland

De regiogroep Noord-Holland is nu enige maanden actief. Een aantal activiteiten is goed op gang gekomen. Zo heeft de werkgroep Dienstverlening een eerste overzicht gemaakt van wandelmogelijkheden die in gidsjes of anderszins beschreven zijn. Deze voorlopige uitgave is op de Wandelmarkt gepresenteerd. Het bleek een succes: de vijftig exemplaren (à f 3,50 per stuk) zijn allemaal verkocht. De werkgroep werkt nu aan een volledig overzicht.

Daarnaast is op 13 april een kennismakingswandeling georganiseerd. Zo'n vijftien leden liepen mee op de rondwandeling vanuit Schermerhorn. Verder is de werkgroep bezig een wandeling te bedenken voor de Voetpadendag die op 15 oktober plaatsvindt. En ten slotte wordt nagedacht over de vraag hoe de werkgroep diegenen die op zoek zijn naar wandelmaatjes het best van dienst kan zijn.

De belangenbehartiging - het opkomen voor wandelpaden - krijgt inmiddels ook vorm, onder andere door samenwerking met het Nivon en Nemo in het Steunpunt Red Onverharde Paden. Dit is bezig een Wandelpadenplan voor de provincie Noord-Holland op te stellen.

Oproep

De redactie van Lopend Vuur zoekt twee enthousiaste leden van Te Voet, die de advertentie-acquisitie voor de nieuwsbrief willen gaan verzorgen.

Regio Zuid-Holland

Geslaagde verenigingsdag

Leden en niet-leden hadden op 22 april - een mooie lentedag - de wandelschoenen uit de kast gehaald om in de landelijke omgeving van Hekendorp een mooie wandeling te maken en - en passant - tijdens de koffiestop in café Goejanverwelle van gedachten te wisselen met de regiocoördinatoren van Zuid-Holland. Enkele leden die te voet vanaf station Gouda Goverwelle waren gekomen, deden melding van een knelpunt op de smalle tiendweg tussen Gouda en Hekendorp: zij vonden hun weg versperd door een paar zwanen dat fel hun nest midden op de smalle tiendweg verdedigde. Uitwijken naar het jaagpad bleek de enige mogelijkheid om verder te komen. Typisch een voorbeeld van een knelpunt waartegen Te Voet geen actie zal ondernemen.

De rondwandelingen onder leiding van een gids bleken een openbaring voor enige niet-leden die over deze dag in de plaatselijke pers hadden gelezen; alhoewel woonachtig in de onmiddellijke omgeving wisten ze niet dat deze onverharde paden openbaar zijn.

Op herhaling

Omdat er toch signalen bij ons zijn binnengekomen dat er mensen zijn die graag op 22 april in Hekendorp hadden willen langskomen, maar op die betreffende dag niet konden, zal op zondag 25 juni wederom een groepswandeling worden georganiseerd, onder leiding van de regiocoördinator. Met name personen die graag in groepsverband willen wandelen en zij die op zoek zijn naar een wandelmaatje, worden uitgenodigd. De wandeling gaat over een deel van de Wiericke-route en is ongeveer 15 km. Verzamelen om 11.00 uur in café Goejanverwelle in Hekendorp.

Voetpadendag

15 oktober is uitgeroepen tot voetpadendag 1995; op die dag zullen in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht overal door diverse verenigingen en instellingen wandelingen worden georganiseerd met als thema: wandelen op de grens van stad en land. Regio Zuid-Holland van Te Voet zal dan ook zeker acte de présence geven.

Knelpunten

Wandelroutes van de SLAW, de NS en van de provincie Zuid-Holland worden beheerd, in die zin dat zij worden aangepast aan veranderende omstandigheden. Andere wandelroutes zijn eenmaal beschreven en het is de vraag of er in de loop van de tijd geen knelpunten in de route zijn ontstaan. Bij deze doen wij een oproep om de in het verleden gepubliceerde wandelroutes eens na te lopen en eventuele knelpunten te melden. Ook als een wat oudere wandelroute geen knelpunten heeft horen wij dat graag van u. Met name zijn wij geïnteresseerd in de routes die zijn beschreven in:

ANWB Wandelgids Zuid-Holland, 25 wandelingen uitgave 1986 (ISBN 9018132160)

ELMAR Wandelgidsen; Het Groene Hart van Holland, een verkenning in 17 wandelingen van Herman Amptmeijer, uitgave 1993 (2e herzien druk) ISBN 9038900570

Voor het melden van de knelpunten kunt u een standaardformulier opvragen bij de regiocoördinator.

Regio Zeeland

Voor de leden in Zeeland zal op 23 september een eerste kennismakingswandeling worden gehouden. Daarna laat Joost Dijkerman aan de hand van een voorbeeld zien hoe wandelroutes en knelpunten in een netwerk in kaart kunnen worden gebracht.

Regio Noord-Brabant /Limburg

Met grote vreugde verwelkomen wij een nieuwe regio: Zuid-Limburg! Een spontane afsplitsing heeft zich voorgedaan. Het gebied ten zuiden van Sittard - Sittard zelf hoort er nog net bij - heeft een eigen regio gevormd, compleet met een regiocontactpersoon.

Alhoewel het bestuur zich nog hierover moet buigen, lijkt een andere regio-indeling hiermee voor de hand te liggen. Noord-Brabant zou opgesplitst kunnen worden, waarbij Oost-Brabant dan samen zou kunnen gaan met Midden- en Noord-Limburg, regionaal gezien ook meer een geheel. West-Brabant zou op zijn beurt een verbinding kunnen aangaan met Zeeland. En de derde regio zou dan de jonge loot Zuid-Limburg zijn.

Voor deze ontwikkelingen plaatsvonden, zijn in de oorspronkelijke regio's Noord-Brabant en Limburg kennismakingswandelingen georganiseerd. Het weer leek op beide dagen slecht en wellicht was dat de reden dat de opkomst tegenviel, maar de thuisblijvers kregen ongelijk, het bleef droog en er viel veel te genieten.

Zeshonderd kilometer onverhard pad in Zuidoost-Brabant is verkwanseld aan motorrijders. De regio Brabant van Te Voet heeft een protestbrief ingediend bij het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven die deze motorroute tot stand heeft gebracht (zie ook de bestuursmededelingen). Er wordt geprobeerd uit te vissen welke afzonderlijke gemeenten betrokken zijn bij het convenant om vervolgens ook bij hen een protestbrief in te dienen, bij voorkeur verzonden door leden van Te Voet woonachtig in de desbetreffende gemeente.

OPROEP

De redactie van Lopend Vuur wil graag in het bezit komen van illustratiemateriaal voor de nieuwsbrief. Foto's van landschappen, wandelaars, knelpunten en/of tekeningen die met wandelen te maken hebben zijn van harte welkom.

Te Voet: overkoepelend of samenbindend?

Een verslag van de algemene ledenvergadering

'Eerst lopen dan praten', was de gedachte achter de algemene ledenvergadering van 8 april, want 's ochtends was er de mogelijkheid tot een fraaie rondwandeling. Een flinke groep Te Voeters vertrok onder leiding van Rob Wolfs vanaf station Brummen. Eerst ging het langs landgoed De Lichtenbelt, waar bosanemonen, bloeiende sleedoomstruiken en vrolijk fluitende vogeltjes de lente eer bewezen. Dan over rechte, onverharde paden door rabattenbos, in vroeger tijden aangelegd om hakhout te produceren. Vervolgens opende het landschap zich en voerde de tocht door weilanden die - dankzij een natuurontwikkelingsproject - ooit in elzenbroekbos zullen veranderen. Na het lommerrijke landgoed Engelenburg duurde het niet lang meer of de groep bevond zich weer in Brummen, in hotel-café-restaurant Concordia. Precies op tijd voor de vergadering.

Gestage groei

Voorzitter Harm Fiek opende de bijeenkomst en stelde de agenda vast. Daarna kwamen de ingekomen stukken aan bod, zoals het stage-rapport *Te Voet naar Communicatie*, waarin Karen Hoffland de nieuwbakken vereniging aan een nadere analyse onderwerpt. Wellicht zou Te Voet lering kunnen trekken uit een aantal conclusies en aanbevelingen die hierin staan, zoals de aanzet tot een duidelijker profilering (zie ook bestuursmededelingen).

Joost Dijkerman nam de laatste ontwikkelingen binnen Te Voet onder de loep. Hij deelde mee dat het ledenaantal gestaag groeide. Bedroeg het aantal leden bij de oprichting in '94 nog zo'n 200, aan het eind van dat jaar was het 388 en inmiddels al 627.

Verslagen van de commissies

Als eerste kreeg Jan Hogenbirk van de commissie Belangenbehartiging het woord. Te Voet zou een duidelijker gezicht naar buiten toe moeten krijgen door een grotere nadruk te leggen op belangenbehartiging en door het kiezen van een meer eenduidige doelgroep, vond hij. Zijn commissie was op dit moment hard bezig richtlijnen op te stellen voor de beste manier om belangenbehartiging van de grond te krijgen. Daartoe was het nodig reeds bestaande kennis binnen de vereniging (regio Gelderland bijvoorbeeld) én daarbuiten (Nemo, Nivon, Slaw etcetera) te inventariseren. Het bestuur kon over drie maanden een rapport verwachten.

Wim de Jong van de commissie Dienstverlening benadrukte juist de sterke wisselwerking tussen belangenbehartiging en dienstverlening: hoe meer wandelaars een pad lopen, hoe vaker knelpunten gesignaleerd worden. Daarnaast zou dienstver-

lening een uitstekend middel zijn om leden aan Te Voet te binden.

Wel moest voorkomen worden dat de vereniging diensten zou aanbieden die al bij andere organisaties bestaan, zoals de wandelpool. Het voorlopige idee was, aldus De Jong, dat iedere regio in elk geval een wandelpaden-archief opzette, wandelmaatjes met elkaar in contact bracht en kennis-makingswandelingen organiseerde. Andere mogelijkheden: een informatiepunt met specifieke informatie over de regio (bijvoorbeeld overnachtingsadressen) en een regionale wandelkalender waarop alle wandelevenementen van diverse organisaties vermeld staan. Nieuwe ideeën waren welkom.

De commissie Publiciteit bleek flink uitgedund. Vladimir Mars moest bedroefd vaststellen dat hij het enige overgebleven lid was. Uitbreiding was dan ook dringend gewenst. Over het werk van zijn commissie kon hij kort zijn. Nadat men zich tot nu toe vooral had bezig gehouden met het maken van persberichten, het natrekken van mailings, het inventariseren van punten waar veel wandelaars langskomen en het verspreiden van talloze folders, was het volgens hem nu de hoogste tijd dat de vereniging in de publiciteit kwam, bijvoorbeeld door de een of andere actie.

Na enkele toelichtingen van Rob Wolfs op de nieuwsbrief *Lopend Vuur*, besprak Joost Dijkerman het reilen en zeilen van de regiocontactadressen. De spreiding van de leden over de diverse regio's bleek nog steeds wat onevenwichtig. In ledenaantal liep regio Gelderland op kop, gevolgd door Noord- en Zuid-Holland. Groningen, Friesland en Drente zouden, in verband met het gering aantal leden, voorlopig nog één regio moeten vormen. Omdat de ene regio qua organisatie verder is dan de andere, achtte Dijkerman het zinnig

dat de regiocoördinatoren eens per maand bij elkaar kwamen om informatie uit te wisselen. Als laatste wist hij te vertellen dat Te Voet op de Voetpadendag op 15 oktober, die dit jaar als thema *Wandelen op de grens van stad en land* heeft, één à drie wandelingen zal organiseren.

De financiën

Voorzitter Harm Fiek deelde mee dat de Kascommissie op 11 maart bij Henri Vossen op bezoek was geweest en alles in orde had bevonden - de penningmeester was, zoals dat heet, voor 1994 gedechargeerd. Over de financiële situatie van Te Voet had Vossen een treurig bericht: de begroting voor '95 liet een tekort zien van zo'n drieduizend gulden. Ernstig hoefde deze situatie evenwel niet te zijn; wanneer de groei van het aantal leden dit jaar gestaag doorzette, zou de vereniging de schulden (grotendeels) kunnen voldoen. Besloten werd om over een paar maanden nogmaals de balans op te maken. Daarnaast wilde men de mogelijkheden naar andere inkomsten onderzoeken. Genoemd werden fondswerving en advertenties in de nieuwsbrief *Lopend Vuur*.

Beleidsplan

Vervolgens kwam het beleidsplan ter tafel, door het bestuur ontworpen als intentieverklaring voor de komende jaren. Spoedig ontspoon zich een discussie over de vraag: in hoeverre moet Te Voet een overkoepelende organisatie zijn binnen wandelend Nederland? Hoe definieer je eigenlijk de term 'overkoepelend'? Zou de vereniging niet vooral een belangrijke rol moeten spelen in het tot stand brengen van samenwerking tussen organisaties? Volgens een aantal leden was de bereidwilligheid tot

samenwerking bij Nemo en andere organisaties zeker aanwezig, maar bestonden er tevens de nodige reserves. Men zou Te Voet als concurrent zien, het woord 'overkoepelend' riep weerstand op en werkte dus tegen de vereniging. Maar ook de term 'samenbindend' zou de lading niet dekken en was te pretentius vond men. Beter was het te spreken van zoiets als 'samenbindend op het deelvlak van belangenbehartiging'.

Naar aanleiding van de zinspelende van Nemo in de *Vrije Wandelaar* op de mogelijkheid van federatie of fusie met Te Voet dook vervolgens de vraag op waarin de vereniging zich nu eigenlijk precies van Nemo onderscheidde. Harm Piek benadrukte dat van fusie geen sprake kon zijn, zo vlak na de oprichting van Te Voet. Maar dat er meer samenwerking moest komen met Nemo en andere organisaties, dat was duidelijk. Volgens Vladimir Mars verschilde de vereniging in het soort doelen ook nauwelijks met Nemo. Echter wel in structuur - de regionale opzet die Te Voet kent. Daarin zou dan ook de grootste kracht van de vereniging liggen;

waar Te Voet dankzij haar structuur steeds dichtbij het vuur zit, kan Nemo pas iets doen als er al een lokale groep bezig is actie te voeren.

Een volgende discussie ging over het standpunt dat Te Voet moest innemen tegenover andere voetpadengebruikers. Samenwerking met fietsers was volgens Harm Piek goed mogelijk, zeker waar het ging om de aanleg van nieuwe autowegen. Daarentegen lag de 'fietspadisering' (het omzetten van wandelpaden in fietspaden) een stuk gevoeliger. Dat Te Voet hiertegen wel in het geweer dient te komen, daarover was iedereen het eens. Net als over verzet tegen het oneigenlijk gebruik van voetpaden door (brom)fietsers, mountainbikers, cross-motors en dergelijke.

Evaluerend kwam Harm Piek tot de conclusie dat het Beleidsplan (met enige aanvullingen en tekstuele correcties) goed genoeg was om er het komende jaar mee te werken.

Rondvraag

Na drieënehalf uur vergaderen begonnen de meeste van de ruim dertig

aanwezigen wat glazig uit de ogen te staren. Desondanks kwamen er bij de rondvraag nog een aantal belangrijke punten naar voren, zoals de vraag naar ongevallen-verzekering voor de leden van Te Voet en de mogelijkheid van acties tegen de Betuwelijn en tegen het motorcrossen in Noord-Brabant. Het bestuur beloofde hiermee aan de slag te gaan.

Pythia Dekker

Voet bij stuk

De wandelpaden vallen in de wetgeving tussen de wal en het schip. Mogelijkheden genoeg om wandelpaden te behouden en te realiseren, maar ze zijn moeilijk te vinden omdat ze versnipperd zijn over verschillende wetten en regels. Dit blijkt uit het rapport 'Voet bij stuk', dat op 22 maart werd aangeboden op het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV).

Initiatiefnemer van het rapport is Nemo, die de Wetenschapswinkel van de Landbouwuniversiteit Wageningen bereid heeft gevonden dit onderzoek te financieren. Liset Moerdijk heeft het rapport in het kader van haar afstudeerproject van de werkgroep Recreatie en Toerisme geschreven. Het onderzoek is uitgevoerd door het bestuderen van literatuur, wetteksten en het voeren van gesprekken. Er is aandacht besteed aan enkele algemene aspecten die samenhangen met wandelmogelijkheden zoals het onderscheid tussen publiekrecht en privaatrecht, openbaarheid en toegankelijkheid en rechtsbescherming voor wandelaars. Een achttal wetten en regelingen is vervolgens onderzocht op zijn betekenis voor wandelmogelijkheden: de Wegenwet, de Wegenverkeerswet, het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens, het Besluit Administratieve Bepalingen Wegverkeer, mogelijkheden binnen het privaatrecht, de Landinrichtingswet, de Wet op de Ruimtelijke Ordening en wet- en regelgeving op het gebied van bos, natuur en landschap.

Uit het onderzoek blijkt dat geen enkele wet of regeling het recreatief medegebruik of de toegankelijkheid van het landelijk gebied in zijn algemeenheid regelt. Liset Moerdijk doet twee belangrijke aanbevelingen:

- vooral op gemeentelijk niveau proberen invloed uit te oefenen;
- per geval gebruik maken van de regelgeving die daar het meest oplevert.

De hoofdrolspelers van de Haagse presentatie waren 's avonds in Amsterdam nogmaals aanwezig om het rapport aan wandelorganisaties toe te lichten. Na de pauze bestond er gelegenheid om met het forum in discussie te gaan. Van verschillende kanten werd benadrukt dat men op dit moment nog geen al te hoge verwachtingen moet hebben van de toepasbaarheid van deze wet- en regelgeving. Daarnaast is een krachtige wandellobby nodig om zo effectief mogelijk te kunnen overleggen met landelijke, provinciale en gemeentelijke overheden. Maar was dat niet een van de doelstellingen van Te Voet?

Klaas Doorgeest

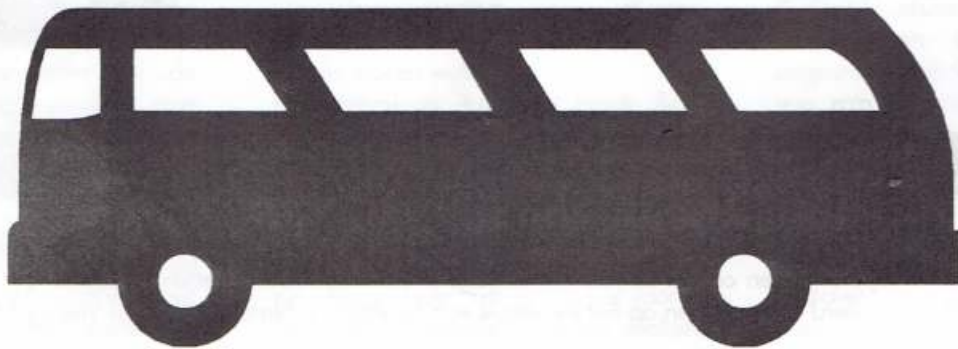
Wandelend over de wandelmarkt

Op zondag 2 april jl. organiseerde het wandeltijdschrift *Op Lemen Voeten* voor het zevende opeenvolgende jaar de Wandelmarkt. Deze vond plaats in het monumentale pand van het Tropeninstituut te Amsterdam. Het ging hier om een happening vóór, en gedeeltelijk ook dóór wandelaars. Doel van de markt is de wandelaar in brede zin te informeren over alles wat binnen de wandelmarkt soms letterlijk, maar ook figuurlijk, te koop is.

Wandelen en openbaar vervoer

Ieder jaar krijgt de Wandelmarkt een speciaal thema mee. Dit jaar was dat 'wandelen en openbaar vervoer'. Op zichzelf een heel goed onderwerp, want beide begrippen kunnen van nature prima samengaan. Immers, het gebruik van het openbaar vervoer verschaft de wandelaar - buiten de voordelen voor het milieu - de vrijheid een route te kiezen waarbij begin- en eindpunt niet hetzelfde behoeven te zijn. Dat dit natuurlijke bondgenootschap echter in de praktijk bepaald niet altijd probleemloos is, kan menigeneen nogal eens aan den lijve ondervinden. Dit blijkt des te meer in een tijd van bezuinigingen en privatiseringstendensen binnen het openbaar vervoer, waarbij veelal de minst dichtbevolkte, maar voor de wandelaar vaak meest aantrekkelijke regio's relatief het zwaarst worden getroffen.

Genoeg redenen dus voor *Op Lemen Voeten* om het thema in nauwe samenwerking met de belangenvereniging van reizigers met het openbaar vervoer ROVER uit te werken. Deze gezamenlijke inspanning kwam tot uiting in de aanwezigheid in één ruimte van een aantal streekvervoersmaatschappijen, O.V.-Reisinformatie Nederland, ROVER, De Vrienden van de Voetveren en het Zwitsers Verkeersbureau. Hierbij presenteerden de streekvervoersmaatschappijen enkele 'leuke dingen' voor de wandelaar (Midnet met "groene haltes rond Kootwijkerzand", de DVM met Totaalvervoer van bus en taxi en de NZH met enkele wandelingen langs de duinen met daarbij de hieraan parallel lopende buslijnen). Rover attendeerde de aanwezigen op haar service tot verstrekken van informatie over reismogelijkheden per openbaar vervoer in het buitenland; dit als aanvulling op de op het binnenland gerichte reisinformatie van O.V.-Reisinformatie Nederland. Elk heel uur vond er onder voorzitterschap van ROVER een kleine paneldiscussie plaats; hierbij konden aanwezigen vragen stellen aan de vervoersmaatschappijen. Als tegenhanger van de Nederlandse situatie presenteerde het Zwitsers Verkeersbureau vele aantrekkelijke kortingsmogelijkheden die de wandelaar bij het gebruik van het openbaar vervoer in dit land te wachten staan.

Vóór en dóór wandelaars.

De rest van de markt (twee zalen) werd in beslag genomen door stands van allerlei soort. Zo presenteerde zich in de benedenzaal een groot aantal organisaties. Dit varieerde van commerciële reisorganisaties en buitensportzaken tot organisaties van wandelaars, zoals De Bergsportvereniging, De Rugzaklopers, en uiteraard ook Te Voet. De bovenzaal was gereserveerd voor de zogenaamde landeninfo. Hier kon worden kennism gemaakt met personen of clubs van personen die in een bepaald land of bepaalde regio hadden gewandeld en hun ervaringen op deze markt wel kwijt wilde. Zo kon men onder andere informatie krijgen over het wandelen in Frankrijk, Duitsland, Spanje, de Ardennen en de route naar Santiago de Compostela.

Het was een gezellige en vooral drukbezochte markt (ruim 2600 bezoekers).

Ook hier viel echter weer duidelijk op, dat de gemiddelde wandelaar ouder dan dertig jaar is.

Frits van Ameijde

NS wandeling 40 'Hakenberg' 16 kilometer

beoordeling: 7.5

Afwisseling:	ruim voldoende
Onverhard-verhard:	ca 70-30 %, de verharde wegen zijn vriendelijke weggetjes vrijwel zonder verkeer.
Routebeschrijving:	goed
Bewegwijzering:	goed
Aantrekkelijke pleisterplaatsen:	geen
Aardige dorpen/stedelijk schoon:	geen

Algemene indruk: Een prettige wandeling door een weids boerenlandschap en enkele mooie stukken gemengd bos.

Dit jaar is het programma van NS-wandelingen uitgebreid met 'vier extra mooie tochten door prachtige gebieden van Natuurmonumenten', zo jubelt de nieuwsbrief voor Rail-Aktief-Kaarthouders. Behalve gewoon mooie wandelingen zijn er nu dus dus ook extra mooie wandelingen. De actie van Lopend Vuur vindt de tijd rijp voor een consumentenonderzoek naar uitgezette wandeltochten. Ditmaal de eerste aflevering.

Het is een absurd warme woensdagmiddag in april als we in Oldenzaal uit het dieseltreintje stappen. Dit is pas mijn derde NS-wandeltocht en het is de vraag of ik wel de juiste persoon ben om een oordeel over deze wandeling uit te spreken. Het andere panellid heeft slechts één NS-wandeling gelopen en daarbij ook nog met de route gesmokkeld. Snouck, onze hond, is ook van de partij. Het lopen met een jonge, onstuimige jachthond vraagt veel aandacht, aandacht die we eigenlijk voor de wandeling hadden gereserveerd. En dan moet er onderweg ook nog een sollicitatiegesprek worden voorbereid.

Wij vergapen ons graag aan mooie huizen, maar wanneer we Oldenzaal uitlopen valt er weinig te genieten. De prachtige tuinen van landhuis De Haer vergoeden veel. We lopen wat moeizaam, de spieren zijn stijf en het weer is bijna drukkend. Maar het landschap is mooi, weids en geaccidenteerd en de krachtige voorjaarszon heeft in een paar dagen tijd een overweldigende hoeveelheid groen en bloemenpracht tevoorschijn getoverd.

Bij de ingang van landgoed Kalheupink lijken markering en routebeschrijving met elkaar in tegenspraak. De rood-gele vlaggetjes verderop en een uiterst curieus gevormde plataan lokken ons het park in. Als niet alleen de routebeschrijving ons in de steek laat, maar er ook geen spoor van markering meer te bekennen valt, maken we rechtsomkeert naar de ingang. Onze verwarring blijkt te zijn ontstaan op een plek waar heen- en terugweg elkaar ontmoeten.

Over een smal kerkepad lopen we langs een grote katholieke begraafplaats het dorpje De Lutte in. Kennelijk had ik aangenomen in protestantse contreien te verkeren, want ik ben verbaasd, zo weinig weet ik van Twente. De Lutte is een lelijk dorp. Er wacht ons nog een teleurstelling. Bij café-restaurant 'Koop' kunnen we tegen inlevering van de talon aan ons Rail Idee een handig kaartentasje van Natuurmonumenten afhalen, zo heeft de folder ons beloofd. We graaien zenuwachtig in onze zakken - wat is eigenlijk een talon? Met het beduimelde papertje in de hand rukken we vergeefs aan de deur van café 'Koop'. Van oktober t/m april op woensdagmiddag gesloten. Het is de laatste woensdag van april, dus gaat ons het GRATIS WANDELCADEAU aan de neus voorbij.

Met een blikje drinken uit de supermarkt zitten we op een stoep en kijken naar een bronzen hond met een spitse snuit, de zogenaamde kardoes- of hellehond die bij de boeren in De Lutte bekend stond als spookdier dat ongeluk en de dood

aankondigde. Door de Plechelmusstraat en langs de Plechelmus-school lopen we het dorp uit. Sint Pléhelmus, wie is dat nou weer, vraag ik aan Rob die op zijn zesde dagelijks de mis bezoekt. 'Pléhelmus, Pléhelmus, het zal wel Plechélmus zijn, net als Wilhélmus, wie dat is, geen idee.' Kijk, dat had ik nou graag in de routefolder gelezen.

Het gebied rond landgoed Hakenberg is aantrekkelijk. Akkers, weilanden en stukjes bos wisselen elkaar af. Net als veel bomen en struiken, bloeien ook bosanemonen, viooltjes en speenkruid uitbundig. Mooie boomgroepen in allerlei tinten groen en rood zijn strategisch rond het op een heuvel gelegen, maar weining imposante huis geplaatst.

Na eerst achtereenvolgens het Fabriceurpad (Oldenzaal-Lingen Dld.) en het Naoberpad (Nieuweschans-Emmerich) te hebben gevolgd, loopt de route nu via het Twentepad terug naar Oldenzaal. We worden een paar maal gepasseerd door mountainbikers met royale bovenbenen in strakke glimbroek. Het zijn er zoveel dat ik gegerd besluit ze te gaan tellen, totdat Rob scherpzinnig waarneemt dat het er maar twee zijn die steeds hetzelfde rondje rijden.

Terug op het station van Oldenzaal brengen we de veertig minuten die we op onze trein moeten wachten door in de restauratie. De puisterige schnitzel en de dorre frites die ons daar worden voorgeschoteld zullen we niet meewegen in ons oordeel over NS wandeling 40.

Liesbeth van Weelden

De Rugzaklopers

Zwerven met de rugzak hoeft niet altijd een eenzame bezigheid te zijn. Wie graag eens, bepakt en bezakt, met andere wandelaars wil oplopen, kan terecht bij de vereniging *Rugzaklopers*. Twee keer per maand organiseert deze vrijwilligersclub een wandelkampeerweekend ergens in Nederland. De kampeerplekjes - bij voorkeur op weilanden bij boerderijen, natuurkampeerterreintjes etcetera - worden vooraf besproken. Maar dat is dan ook het enige dat in zo'n weekend vaststaat, vertelt weekendcoördinator Hannah Ietswaart: 'Alleen de kampeerplekken zijn geregeld, ze staan ruim op tijd in de agenda van ons blad *Voetlicht* vermeld. Verder is niets gepland. Je hoeft je bijvoorbeeld niet van tevoren op te geven. Wie er aan zo'n weekend zal meedoen is dus niet bekend. En het aantal deelnemers varieert per seizoen. In de winter lopen er zo'n 10 à 15 mensen mee, maar 's zomers bestaat de groep al gauw uit 25 à 30 mensen, zeker als er mooi weer voorspeld is. En tijdens de clubverjaardag en de algemene ledenvergadering zijn er soms meer dan 40 rugzaklopers'. Ook de route naar de slaapplek ligt niet vast, die bepalen de deelnemers zelf. 'Meestal splitsen de deelnemers zich op in kleinere groepjes die allemaal een ander pad volgen. Iedereen neemt zelf z'n eten mee, want je moet er vanuit gaan dat je je eigen potje kookt. Al kan het natuurlijk spontaan gebeuren dat je gezamenlijk iets maakt. Zelf heb ik, omdat ik een hekel aan een zware rugzak heb, altijd droogmaaltijden bij me, maar er zijn er ook leden met meer culinaire neigingen.' Naast de gewone wandelkampeerweekends organiseert de vereniging met de feestdagen, zoals Pasen en Pinksteren, ook meerdaagse rugzakwandelingen in het nabije buitenland, bijvoorbeeld in de Ardennen en de Eifel. En tussen Kerst en Nieuwjaar zijn er tochten in een gebied waar sneeuw te verwachten is. In het buitenland wordt,

waar mogelijk, in het wild gekampeerd.

De vereniging *Rugzaklopers* bestaat al zes jaar. Ze ontstond in 1989 toen de Nederlandse afdeling van de Engelse vereniging *Backpackers* besloot een zelfstandige club in ons land op te richten. De vereniging telde in het begin niet meer dan 30 leden, weet Ietswaart: 'Het was maar een klein groepje, maar eind '89, na een artikel in *Op Pad*, liep het opeens storm. Binnen twee jaar hadden we zo'n 200 leden. En nu schommelt het aantal *Rugzaklopers* nog steeds rond dat aantal'.

Aan het lidmaatschap zijn geen restricties verbonden; de vereniging staat open voor iedereen die in rugzaklopen is geïnteresseerd. De leden zijn ook niet onder één noemer te brengen, volgens Ietswaart: 'Ze zijn van diverse pluimage. De gemiddelde leeftijd ligt tussen de 25 en 40 jaar, maar er lopen ook mensen boven de 50 mee. Vaak hebben ze - net als trouwens wandelaars in het algemeen - een hogere opleiding en een 'zittende' baan, maar mensen met een actief beroep kom je ook tegen, zoals een zeeman, een elektricien. Iedereen is welkom. Voorwaarden zijn er niet, behalve dat je geen hekel moet hebben aan sjouwen, want er is geen bagagevervoer. En je moet het leuk vinden om in een tentje te overnachten. Een goede uitrusting is ook van belang, maar zoiets hoeft echt niet het duurste van het duurste te zijn: een Hema-regenjas en een Nomad-rugzak kunnen prima. Van een 'hightech'-bedoening is bij ons zeker geen sprake, want een elitair clubje willen we beslist niet zijn'. Geïnteresseerden kunnen schrijven naar: *Rugzaklopers*, Postbus 172, 5000 AD in Tilburg. Het blad *Voetlicht* verschijnt vier keer per jaar en bevat naast informatie over de rugzakwandelweekenden onder meer wandelverslagen, handige tips, oproepen, een natuurrubriek en advertenties.

Pythia Dekker

aansteker

- De rubriek AANSTEKER is een gratis, niet-commerciële advertentierubriek voor leden van *Te Voet*. De advertenties moeten te maken hebben met wandelen. Te gedetailleerde of overbodige informatie wordt geschrapt.
- AANSTEKERS moeten schriftelijk worden opgegeven bij de redactie en worden in het eerstvolgende nummer geplaatst.
- Een overzicht van alle spelregels is bij de redactie op te vragen.

Aangeboden: een paar Dachstein wandelschoenen (vrij zwaar), maat 39. Te koop (prijs n.o.t.k.) of te ruil tegen een kleinere wandelschoen (maat 38 of 38,5) van ieder willekeurig merk. Bellen naar: Pythia Dekker, 020-6187669.

Te leen gevraagd om te proberen (bijv. 2 weekenden) goede peuter rugzakdrager (peuter anderhalf jaar). Eventueel overname, omgeving Leeuwarden; Peter Lok, tel. 05116-4928.

Te koop: Meindl-bergschoenen, halfzwaar, maat 42,5 / 43. Slechts drie weken gebruikt. Prijs in overleg. Tel. 020-6266529

Aangeboden tegen portokosten:

- *The South West Way 1992*, Minehead - Poole, gidsje (88 blz) met korte routebeschrijving en relevante adressen
- *The Rambler's Yearbook and accomodationguide 1994*, 256 blz met veel nuttige adressen voor wie wandelt in Engeland

tel. 05750-11722

D. Stam (man, 67 jr.) uit Sliedrecht zoekt wandelmaatje om Floris V pad in dagtrajecten te lopen. Eén of twee maal per week op weekdagen te lopen, welke weekdagen maakt niet uit. Evenmin de richting waarin wordt gelopen. Belangstellenden kunnen contact opnemen met dhr Stam zelf, tel. 01840-17321 of met de regiocoördinator van Zuid-Holland Ger Vries, tel. 078-120183.